

geeft en het détail het bloed is in het organisme en begrepen moet zijn in het geheel, dat het omhult zonder het te dooden, hield de moderne beeldhouwer, evenals de oude, de klare innerlijke organisatie van zijn groep voor even onontbeerlijk als haar uiterlijke omtrek.

Twee pendants vormende beelden van een landarbeiderspaar, ook in de poses met elkaar verwant; met hun golvende vormen rhythmische werken, waardoor een storm gewaaid schijnt te hebben, behooren tot z'n laatste en beste werken. Alles hierin is beweging, de anatomie der spieren werd aan het rhythmische onderworpen, niets onderbreekt den stroom der lijnen. Zij schijnen geboetseerd met de aarde die zij bezaaien, het zijn, evenals de boeren van Millet en van Gogh „des êtres sacrés de pure vérité”. Getrokken naar de aarde, vormen deze landarbeiders een contrast met die beeldgroep van twee naast elkaar gaande vrouwen, stadsarbeidsters, zooals Breitner wel schilderde; zij zien meer vooruit en hebben iets bloemigers. Aparter in zijn oeuvre staat dat beeld van den man en het kind — welks stupéfactie over 't wonder van 't leven sterk is uitgedrukt — dat men een modernen Christophorus zou kunnen noemen, den veerman, die het kind „uit de stormachtige zee van smart en dood in de haven der rust, aan den anderen oever der bevrijding overzet.” In al deze werken, — laat ons trotsch zijn op den landgenoot die ze maakte —, wordt de ruimte niet ontkend, maar tot harmonie gebracht; staat de expressie van den kop in onverbreeklijk verband met die van het figuur, uit welks psychische beteekenis de structuur voortkwam.

